

DOI: 10.62829/VNHN.339.11.16

QUAN ĐIỂM CỦA CHỦ NGHĨA MÁC- LÊNIN,
TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH
VỀ PHÒNG, CHỐNG THAM NHƯNG
VÀ Ý NGHĨA ĐỐI VỚI CÔNG TÁC PHÒNG CHỐNG
THAM NHƯNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

✉ TS. Hoàng Văn Tú

Học viện Cán bộ Thành phố Hồ Chí Minh

Th.S Trần Thị Lệ Thủy

Trường Chính trị tỉnh Ninh Thuận

● **TÓM TẮT:** Quan liêu, tham ô, lãng phí... từ lâu đã được biết đến là một trong những vấn đề được Chủ tịch Hồ Chí Minh - người lãnh đạo Nhà nước Việt Nam dân chủ cộng hòa đầu tiên, đặc biệt coi trọng trong suốt quá trình thành lập và phát triển Đảng và nhà nước. Theo đó, Người coi tham ô, lãng phí là “tội lỗi đê tiện nhất trong xã hội” và việc đấu tranh chống tham nhũng được Người chỉ đạo thực hiện liên tục không ngừng nghỉ. Đến nay, tư tưởng Hồ Chí Minh về phòng, chống tham nhũng vẫn còn nguyên giá trị, chúng được coi như “tài sản tinh thần vô cùng to lớn và quý giá” không chỉ với Đảng và dân tộc ta, mà còn là cơ sở khoa học và kinh nghiệm thực tiễn cho công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở nhiều quốc gia trên thế giới.

● **Từ khóa:** Quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, Công tác phòng, chống tham nhũng, Việt Nam hiện nay.

● **ABSTRACT:** Bureaucracy, corruption, waste... have long been known as one of the issues that President Ho Chi Minh - the first leader of the Democratic Republic of Vietnam, paid special attention to during the establishment and development of the Party and the State. Accordingly, he considered corruption and waste as “the most despicable crimes in society” and the fight against corruption was directed by him to be carried out continuously and without stopping. Up to now, Ho Chi Minh’s thoughts on preventing and combating corruption still retain their value, they are considered “an extremely great and valuable spiritual asset” not only for our Party and people, but also a scientific basis and practical experience for the fight against corruption in many countries around the world.

● **Keywords:** Viewpoint of Marxism - Leninism, Ho Chi Minh’s thoughts, Anti-corruption work, Vietnam today.

Ngày nhận bài: 09/4/2024 - Ngày bình duyệt: 15/5/2024 - Ngày duyệt đăng: 24/5/2024

1. QUAN ĐIỂM CỦA CHỦ NGHĨA MÁC - LÊNIN VỀ PHÒNG, CHỐNG THAM NHƯNG

Chủ nghĩa Mác - Lênin là hệ thống quan điểm phân tích, luận giải nhiều mặt và lĩnh vực của đời sống, trong đó có lĩnh vực tham nhũng được phân tích dưới góc độ lý luận cơ bản, bao gồm nhiều luận điểm khác nhau, đồng thời tư tưởng chủ nghĩa Mác - Lênin còn đưa ra được những giải pháp về cả lý luận và thực tiễn trong công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng ở từng thời kỳ nhất định. Nếu áp dụng linh hoạt, sáng tạo thì những luận điểm còn mãi và giữ nguyên giá trị với những nét đặc sắc, cụ thể:

Theo chủ nghĩa Mác - Lênin, tệ nạn quan liêu tồn tại hiện hữu trong mọi bộ máy chính quyền nhà nước. Đây là tệ nạn mà ở đó người ta chỉ quan tâm đến địa vị, vị trí của mình mà không quan tâm đến lợi ích nhà nước, nhân dân và xã hội. Có thể nói, đây cũng chính là “chủ nghĩa địa vị” như Lênin từng viết: Chủ nghĩa quan liêu tức là một thứ chủ nghĩa hoàn toàn không nên có với Đảng, chủ nghĩa này đem lại ích của sự nghiệp phục vụ lợi ích của danh vị, chỉ chú trọng đến vị trí của bản thân mà không đếm xỉa đến hiệu quả công tác. Trong tác phẩm “Thà ít mà tốt” Lênin cũng từng chỉ rõ sự phổ biến của nạn quan liêu, hối lộ trong quá trình thực hiện chính sách kinh tế mới.

Nói về tính nguy hại của tệ nạn quan liêu, tham nhũng, chủ nghĩa Mác - Lênin chỉ rõ, tệ nạn tham nhũng làm cho nhiều cán bộ, Đảng viên bị tha hóa trở thành những kẻ độc đoán, chuyên quyền, chỉ hành động theo lợi ích cá nhân, đó là những kẻ được cho là “đảng viên cộng sản huênh hoang”. Từ đó, làm suy yếu Đảng, mất niềm tin với dân gây suy giảm quyền lực nhà nước, thanh danh của Chính phủ, tạo ra hình ảnh bộ máy Đảng xa rời quần chúng, xa rời nhân dân, nguy cơ rất cao có thể phá hủy một chính Đảng và làm tiêu vong một chế độ mà chúng ta đang cùng nhau xây dựng.

Do đó, tính tất yếu của công cuộc đấu

tranh phòng, chống tham ô, tham nhũng một lần nữa được chủ nghĩa Mác - Lênin đề cao nhằm giữ vững sự tồn tại và phát triển của chính đảng, với vai trò lãnh đạo của một Đảng. Theo đó, chủ nghĩa Mác - Lênin cũng thấy được công cuộc đấu tranh chống tham ô tham nhũng còn là một quá trình dài, phức tạp, khó khăn với sự cố gắng và đồng lòng. Cần quyết tâm, xác định rõ rằng thái độ kiên quyết đấu tranh “không có vùng cấm» thì mới có thể hành động trong cuộc chiến này, đặc biệt không nể nang những hành động tham lam dù nhỏ hay lớn, bất cứ biểu hiện nào của quan liêu, tham ô tham nhũng dù ở trạng thái biểu hiện nào cũng đều phải được trừng phạt thích đáng. Theo Mác - Lênin, để phòng chống quan liêu, tham nhũng, cần có một số biện pháp như sau:

Thứ nhất, tăng cường công tác thanh tra, kiểm tra trong Đảng, toàn quân và toàn dân để quyết tâm giữ vững kỷ cương, kỷ luật đã thiết lập. Việc thanh tra, kiểm tra thường xuyên nhằm nhanh chóng phát hiện những dấu hiệu sai phạm trong hành vi tham nhũng, đồng thời là hành động để những kẻ có ý đồ tham nhũng lùi bước, suy nghĩ lại về hành vi của mình. Việc thanh tra kiểm tra này không chỉ góp phần chống chủ nghĩa quan liêu mà còn thể hiện rõ tư duy mở rộng dân chủ, phát huy sự sáng tạo của người thực hiện nhiệm vụ. Nhằm lột mặt nạ của những kẻ lợi dụng uy tín của Đảng để tham ô, gây mất hình tượng với dân chúng.

Thứ hai, cuộc đấu tranh phòng chống quan liêu tham nhũng nhất định phải có sự góp mặt của quần chúng nhân dân, đây là lực lượng trong việc phát hiện và giám sát các hành vi tham nhũng của đối tượng có chức vụ, quyền hạn. Khi vai trò của quần chúng nhân dân được phát huy trong việc phòng, chống tham nhũng thì chính bản thân những người có chức vụ, quyền hạn cũng phải dè chừng trong việc tham nhũng do nhân dân ở khắp nơi. Nói về vấn đề này. Lênin từng viết: “Cuộc đấu tranh chống sự lệch lạc quan liêu chủ nghĩa được đảm bảo

bởi mối liên hệ gắn liền với nhân dân, nghĩa là với những người lao động”.

Thứ ba, đấu tranh phòng, chống tham nhũng phải được thực hiện trong điều kiện Đảng cầm quyền, theo đó việc xử lý các hành vi tham ô tham nhũng phải đảm bảo kỷ luật trong Đảng, tuân thủ kỷ luật Đảng viên nghiêm khắc. Để làm được điều đó, Lênin cho rằng: Mỗi chính Đảng của giai cấp vô sản cần thực hiện một chế độ tập trung chặt chẽ và một kỷ luật nghiêm ngặt trong nội bộ của mình.

Thứ tư, tăng cường kiểm soát bộ máy nhà nước, giảm bớt sự công kênh, chống chéo trong bộ máy, đồng thời nâng cao chất lượng, phẩm chất, năng lực cán bộ, đảng viên, thường xuyên kiểm tra, giám sát lợi với trách nhiệm, nghĩa vụ, xây dựng cơ chế phát hiện và loại bỏ những cán bộ đảng viên, công chức thoái hóa, biến chất. Chứng minh cho luận điểm này, Lênin chỉ rõ: Muốn đấu tranh chống chủ nghĩa quan liêu và bệnh giầy tờ thì không còn cách nào khác ngoài việc kiểm tra con người, kiểm tra công việc thực tế, tổng tấn công một cách không thương xót những người được cho là công chức thừa, giảm biên chế, đồng thời có động thái thay đổi những Đảng viên cộng sản không nghiêm túc học tập và làm tròn cương vị quản lý.

2. TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG

Đối với chủ tịch Hồ Chí Minh, tham ô lãng phí là hành vi dễ tiện nhất trong xã hội, bất kỳ hành vi nào được cho là lấy của công làm của riêng thì đều được cho là tham nhũng. Người khá gay gắt lên án nạn tham nhũng trong suốt quá trình hoạt động cách mạng, đặc biệt trong bài nói chuyện về thực hành tiết kiệm, chống tham ô lãng phí, chống bệnh quan liêu (vào năm 1952), Hồ Chí Minh từng nói: Đứng về phía cán bộ mà nói tham ô là ăn cắp của công làm của tư, thoải mái đục khoét, nhận hối lộ từ dân, dùng chức vụ quyền hạn để làm ảnh hưởng đến lợi ích của người khác, với nhu cầu lấy lợi ích cho mình, lợi dụng quyền hạn của

mình để lấy quỹ chung từ Chính phủ thỏa mãn nhu cầu cá nhân. Còn đứng về phía dân mà nói, Người cho rằng dân cũng có biểu hiện ăn cắp của công làm của tư, đồng thời có có thêm một số hành vi như gian lận, trốn thuế... . Người căn dặn: “Việc gì có lợi cho dân ta phải hết sức làm. Việc gì có hại đến dân ta phải hết sức tránh”.

Ngày 17/3/1952, Người viết bài về chống quan liêu, tham ô, lãng phí. Bài báo có đoạn: “Quan liêu, tham ô, lãng phí là tội ác. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định: “Tham ô là thứ giặc ở trong lòng» vì thế muốn xây dựng nhà nước trong sạch, vững mạnh, nhân dân có cuộc sống ấm no thì phải tẩy sạch loại “giặc nội xâm” đáng sợ này, khuyến khích những đức tính như cần, kiệm, liêm, chính để cả nước, toàn dân và toàn quân cùng nhau tăng gia sản xuất, xây dựng xã hội tốt đẹp hơn với những thuần phong mỹ tục vốn có của dân tộc.

Theo đó, Người cũng nói thêm về tác hại của tham nhũng gây ra cực kỳ to lớn về mọi mặt của đời sống, con người. Tham nhũng không chỉ làm thiệt hại về kinh tế mà nó gây ảnh hưởng lớn về tinh thần, quyền lực nhà nước một khi nhân dân đã mất lòng tin vào chế độ, từ đó gây rối loạn kỷ cương khiến cho Đảng và nhà nước khó mà vận hành quốc gia, trong khi đó thể chế cán bộ đã hư hỏng quá nhiều. Tội lỗi ấy cũng nặng như tội Việt gian mật thám”. Hồ Chí Minh cho rằng, đề chống kẻ địch nội xâm này cũng vô cùng phức tạp và phức tạp như giặc ngoại xâm, không thể để yên cho những kẻ ung dung hưởng lợi không làm gì mà lại sống ạn nhàn trên xương máu, mồ hôi và nước mắt của chiến sĩ, đồng bào ta. Như vậy là phá hoại tinh thần, tiêu hao của cải của Chính phủ và nhân dân. Vì thế, Người căn dặn: “Trời có bốn mùa: Xuân, Hạ, Thu, Đông. Đất có bốn phương: Đông, Tây, Nam, Bắc. Người có bốn đức: Cần, Kiệm, Liêm, Chính. Thiếu một mùa, thì không thành trời. Thiếu một phương, thì không thành đất. Thiếu một đức, thì không thành người”.

Nhân kỷ niệm ngày thành lập Đảng

(3/2/1930 - 3/2/1969) Hồ Chí Minh từng viết bài báo với tiêu đề: “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân”, trong đó người làm rõ một số người vì chủ nghĩa cá nhân mà ngại khó ngại khổ, từ đó sa vào tham ô tham nhũng để đạt được những thứ vinh hoa mà không phải lao động vất vả. Đó là những kẻ chỉ thích danh vị, quyền cao chức trọng, thích tự cao tự đại, chuyển quyền độc đoán, coi thường tập thể. Cũng bởi lẽ đó mà Người căn dặn «Chủ nghĩa cá nhân là kẻ thù nguy hiểm mà chúng ta cần phải kiên quyết tiêu diệt», vì không có một Đảng, một dân tộc, một con người nào mãi mãi giữ được bảo quang, vinh quang, vĩ đại nếu mất lòng tin từ nhân dân. Sức mất dần của một chế độ sẽ mất dần đi kho mọi người không còn yêu mến, ca ngợi, từng cá nhân trong Đảng lòng dạ không trong sáng, sa vào chủ nghĩa cá nhân, ích kỷ.

3. Ý NGHĨA CỦA QUAN ĐIỂM CHỦ NGHĨA MÁC- LÊ NIN, TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ PHÒNG, CHỐNG “THAM NHƯNG” ĐỐI VỚI CÔNG TÁC PHÒNG CHỐNG THAM NHƯNG Ở VIỆT NAM HIỆN NAY

Ý nghĩa về sự cần thiết phòng, chống “tham nhũng”.

Thực tế đã cho thấy rõ, muốn thúc đẩy xã hội phát triển phải đẩy lùi được tham nhũng. Phòng chống tham nhũng là đòi hỏi tất yếu của sự nghiệp cách mạng, là nhiệm vụ trọng tâm phải quyết liệt thực hiện để xây dựng, chỉnh đốn và bảo vệ Đảng ta. Nghiêm minh nhưng cũng rất nhân văn. Việc thực hiện đấu tranh phòng, chống tham nhũng quyết liệt và nghiêm minh được thể hiện rõ trong Báo cáo chính trị tại Đại hội XIII. Quan điểm trước sau như một của Đảng ta là sai phạm đến đâu thì xử lý đến đó, không có “vùng cấm”. Không phải đến bây giờ Đảng ta mới nghiêm minh như thế mà đó là xuyên suốt, nhất quán.

Từ năm 2013 đến 2020, cả nước đã có hơn 1.900 vụ án tham nhũng bị khởi tố, điều tra, truy tố, xét xử, 131.000 đảng

viên, trong đó có hơn 110 cán bộ thuộc diện Trung ương quản lý (có 27 Ủy viên Trung ương Đảng, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, 4 Ủy viên Bộ Chính trị, 30 sĩ quan cấp tướng thuộc lực lượng vũ trang) đã bị xử lý kỷ luật.

Chỉ trong 6 tháng đầu năm 2021, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực đã kiểm tra, xử lý kỷ luật và kiên nghị, yêu cầu xử lý kỷ luật 12 tổ chức đảng và 20 đảng viên thuộc diện Bộ Chính trị, Ban Bí thư quản lý (trong đó có 3 Ủy viên, nguyên Ủy viên Trung ương Đảng, 2 Thủ trưởng, 1 nguyên Chủ tịch tỉnh, 1 nguyên Phó Bí thư Tỉnh ủy, 13 sĩ quan cấp tướng trong lực lượng vũ trang). Nghiêm minh nhưng cũng rất nhân văn. Quan điểm xuyên suốt trong việc xét xử các vụ án tham nhũng là để giáo dục, cảnh tỉnh, cảnh báo, răn đe, ngăn chặn là chính. Trong chỉ đạo đấu tranh chống tham nhũng, Tổng Bí thư luôn yêu cầu “không phải cốt xử nhiều là tốt, mà phải làm sao để không phải xử, không để xảy ra mới là tốt”; xét xử không phải để dìm con người xuống tận bùn đen mà là xử đúng người, đúng tội.

Không chỉ bằng lời nói, người đứng đầu Đảng ta cùng toàn Đảng và cả hệ thống chính trị đã và đang rất quyết liệt trong việc hoàn thiện cơ chế kiểm soát quyền lực; hoàn thiện pháp luật về phòng, chống tham nhũng; xây dựng các quy định về quản lý, xác minh các tài sản, thu nhập của những người có chức vụ, quyền hạn; cơ chế khuyến khích và bảo vệ người tố cáo hành vi tham nhũng; đổi mới chế độ tiền lương và các chính sách đãi ngộ cho cán bộ Công chức, viên chức nhà nước

Ý nghĩa của tư tưởng biểu hiện của “tham nhũng”.

Biểu hiện của tham nhũng (tham ô, hối lộ, ăn cắp của công...) cùng nguyên nhân và tác hại của tham nhũng theo tư tưởng Hồ Chí Minh được Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, Trưởng ban chỉ đạo phòng chống tham nhũng tiếp nối và vận dụng linh hoạt

trong thời kỳ mới. Theo đó, Tổng Bí thư cho rằng biểu hiện của tham nhũng không chỉ ở lĩnh vực kinh tế mà còn là lĩnh vực tư tưởng chính trị, Người nói: Đấu tranh phòng, chống tham nhũng không chỉ là chống những tiêu cực trong lĩnh vực kinh tế mà nó còn là sự kết hợp chính đồn tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống. Hai vấn đề này có liên quan mật thiết đến nhau, chỉ khi con người ta có biểu hiện suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống thì mới dẫn đến tranh quyền, đoạt vị để có được lợi ích kinh tế, nhằm phục vụ nhu cầu cá nhân hóa cao. Cụ thể, trong cuộc họp Thường trực Ban chỉ đạo phòng chống tham nhũng ngày 18/11/2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng từng phân tích: “Nếu bản lĩnh chính trị tốt, không bị lôi kéo thì làm gì mà tham nhũng. Nếu đạo đức trong sáng, giữ gìn liêm sỉ thì làm gì mà tham nhũng. Cái đó là cái gốc”.

Ý nghĩa của tư tưởng về lực lượng chống “tham nhũng”.

Nạn tham nhũng từ lâu đã được Đảng ta chỉ rõ là “nội xâm”, một trong những nguy cơ chính đe dọa sự tồn vong của chế độ, sự phát triển của đất nước. Phòng, chống tham nhũng luôn là chủ trương nhất quán của Đảng và Nhà nước từ lâu nay. Tuy nhiên, trong một thời gian dài, tham nhũng vẫn như “vết dầu loang”, ăn mòn niềm tin của nhân dân, gặm nhấm công sản, cản trở đất nước phát triển. Điều này cho thấy, kết quả thu được trong công tác đấu tranh chống tham nhũng chưa trong xứng với mong đợi của toàn Đảng, toàn dân.

Tháng 2/2013, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng được thành lập, đứng đầu là Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, người chịu trách nhiệm trước Bộ Chính trị, Ban Bí thư trong việc chỉ đạo, phối hợp, kiểm tra, đôn đốc công tác phòng, chống tham nhũng trong phạm vi cả nước. Đây được coi như bước ngoặt trong công tác đấu tranh phòng chống tham nhũng ở Việt Nam thời kỳ ấy.

Với quyết tâm, ý chí mạnh mẽ của người đứng đầu, với chức năng và quyền hạn bảo đảm thực hiện được nhiệm vụ, công tác phòng, chống tham nhũng có sự đột phá dưới sự lãnh đạo của Ban Chỉ đạo. Qua sự tham mưu, đề xuất của Ban Chỉ đạo, Trung ương Đảng quyết định chủ trương, định hướng về hoàn thiện cơ chế, chính sách, pháp luật, giải pháp, tổ chức phòng, chống tham nhũng với chế tài đủ mạnh để tạo ra sự chuyển biến trong kết quả. Sự đúng đắn, hiệu quả đã được chứng minh qua kết quả từ đầu nhiệm kỳ Đại hội XII của Đảng đến nay.

Về mặt tổ chức thực hiện, các cơ quan kiểm tra, giám sát, thanh tra, kiểm toán được củng cố về bộ máy tổ chức, phân định rõ ràng về chức trách, quyết liệt, chặt chẽ trong thực thi nhiệm vụ được giao, kịp thời phát hiện và xử lý nghiêm minh các sai phạm, siết chặt kỷ luật, kỷ cương góp phần đắc lực nâng cao hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng.

Ý nghĩa của tư tưởng về phương pháp chống “tham nhũng”.

Về mặt thể chế, Đảng ta xác định giải pháp chống tham nhũng phải toàn diện, đồng bộ trong mọi mặt đời sống xã hội, từ hoạt động của các tổ chức Đảng đến các lĩnh vực kinh tế-xã hội. Theo đó, quy định của Đảng, pháp luật của Nhà nước được ban hành, nhiều chủ trương, giải pháp mới, mạnh mẽ, quyết liệt về xây dựng, chỉnh đốn Đảng và phòng, chống tham nhũng được Trung ương, Bộ Chính trị, Ban Bí thư, cùng các cơ quan tham mưu của Đảng quyết tâm triển khai. Những quy định, chế tài này vừa có tác dụng giáo dục, răn đe, ngăn chặn, vừa là căn cứ để phát hiện và xử lý các sai phạm về tham nhũng trên cả nước.

Ngoài việc ban hành các quy định, luật lệ thì Quốc hội, Chính phủ và các bộ, ngành chức năng liên tục rà soát, sửa đổi, bổ sung, ban hành các quy định pháp luật mới về đấu tranh phòng chống tham nhũng để không còn kẽ hở cho những kẻ hoạt động

dưới lợi ích nhóm gây bất cập làm phát sinh tiêu cực.

Việc đổi mới công tác cán bộ toàn diện cùng cái cách hành chính công khai, minh bạch từ các cơ quan, đơn vị nhà nước hiện nay, giúp tăng cường hiệu quả cho các giải pháp phòng, chống tham nhũng mà đang tập trung. Đồng thời, xây dựng, sửa đổi, ban hành các quy định tạo cơ chế, điều kiện rộng rãi, thuận lợi nhằm động viên toàn xã hội, toàn dân tham gia chống tham nhũng.

Thực tế ông tác đấu tranh phòng chống tham nhũng ở Việt Nam những năm gần đây cho thấy quyết tâm chính trị cao của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân. Điều này thể hiện tinh thần đoàn kết, ý chí một lòng hướng về Đảng để xây dựng nhà nước ngày một giàu mạnh, tốt đẹp hơn. Các biện pháp phòng, chống tham nhũng ngày một được đổi mới, nâng cao để thích ứng với điều kiện

mới, đảm bảo tinh thần quyết tâm mạnh mẽ những không nóng vội, chủ quan duy ý chí mà kiên trì thực hiện các biện pháp theo lộ trình bài bản, có trọng tâm trọng điểm. Tại những nơi phát hiện tham nhũng đã xử lý kịp thời, nghiêm minh, đặc biệt không có bao che, dung túng, tiếp tay cho tham nhũng và sự phối hợp nhuần nhuyễn giữa các ban ngành trong việc xử lý “không có vùng cấm” là một sự ăn ý không thể phủ nhận.

Nói đến kết quả khả quan trong việc phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam, không thể không nhắc đến sự góp mặt của Mặt trận, các đoàn thể quần chúng và nhân dân cả nước, theo đó, những con số “biết nói” trong công tác phòng, chống tham nhũng ở Việt Nam giai đoạn 2016 - 2021 đã cho thấy quyết tâm phòng, chống tham nhũng ở nước ta hiện nay là vô cùng mạnh mẽ./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 4, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
2. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 5, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
3. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 6, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
4. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 7, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
5. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 9, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
6. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 13, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
7. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 14, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
8. Hồ Chí Minh: Toàn tập, tập 15, Nxb. Chính trị Quốc gia, H, 2011.
9. Đảng Cộng sản Việt Nam: Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị quốc gia sự thật, HN 2021.
10. V.A.Xukhômliński: Giáo dục con người chân chính như thế nào, Nxb. Giáo dục,

H,1984 V.A.Xukhômliński: Giáo dục con người chân chính như thế nào, Nxb. Giáo dục, H,1984.

11. <https://ubktw.vn/phat-bieu-cua-dong-chi-tong-bi-thu-nguyen-phu-trong-tai-hoi-ngh-i-toan-quoc-tong-ket-cong-tac-kiem-tra-giam-sat-thi-hanh-ky-luat-dang-nam-2016>.
12. <https://cand.com.vn/Tong-bi-thu-Chu-tich-nuoc-chu-tri-phiên-hợp-về-cong-tác-phòng-chống-tham-nhũng>.
13. V. I. Lê-nin: Toàn tập, tập 37 Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1977.
14. V. I. Lê-nin: Toàn tập, tập 39 Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1977.
15. V. I. Lê-nin: Toàn tập, tập 41 Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1977.
16. V. I. Lê-nin: Toàn tập, tập 43 Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1977.
17. V. I. Lê-nin: Toàn tập, tập 44 Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1977.
18. V. I. Lê-nin: Toàn tập, tập 54 Nxb. Tiến bộ, Mátxcova, 1977.